

El meu Pérez Bonfill

La passada setmana es van iniciar els actes de l'Any Pérez Bonfill commemorant el centenari del seu naixement. Al llarg dels propers mesos se celebraran activitats relatives a la vida i l'obra de qui fou un dels intel·lectuals més valuosos a la Tortosa de la segona meitat del segle XX. M'estalviaré referir-me a la seua biografia i als seus mereixements perquè són ben coneguts. Em limitaré a explicar la influència que va tenir tant en la meua vida com en la de tants de joves d'aquells anys.

Josep Bayerri Raga
periodista

Vaig conèixer Manolo Pérez l'octubre de 1960. Jo era un adolescent de 16 anys i ell, amb 33 anys, professor de literatura, encara interí, de l'Institut des de feia quatre anys. Pocs mesos abans s'havia casat amb l'Anna Bel. Devia estar molt ben valorat pels seus companys (el director Eduard Cuéllar, el matrimoni Pena-Gimeno, mossén Manyà, Àngel Vilas, Rafel Candel, Maria Rosa Nogué, mossén Garcia Sancho, entre altres), quan li varen encarregar que impartís la literatura del curs Preuniversitari, el nivell més alt del currículum d'aleshores. D'acord amb el pla d'estudis de 1953, els continguts eren monogràfics en les matèries humanístiques. Aquell any va tocar Góngora i "La Fábula de Polifemo y Galatea". Manolo Pérez feia un gran esforç i havia de preparar per a cada classe una part del text com una conferència. Esta fou la primera imatge que em va quedar d'ell dia a dia, que

era molt treballador i es prenia molt seriosament la seua tasca docent.

Tot i la meua innocència, des del primer moment vaig entendre que es movia a un nivell diferent de la resta. Potser pel que havia sentit a casa; ma iaia Cinteta coneixia la seua mare i m'explicava que son pare s'havia hagut d'exiliar en acabar la Guerra i ho havien passat molt malament; sa mare feia grans esforços perquè estudiés una carrera quan la universitat estava limitada als fills de la gent benestant. Tot i intuir que estava al bàndol dels perdadors i que no començava amb el franquisme, no se'm va ocórrer que podia estar vinculat al PSUC, entre altres coses perquè aleshores era difícil que un noi de 16 anys sabés què volia dir PSUC.

El moment més colpidor fou el 1967, quan, pel fet d'assistir a una convivència juvenil al Berlín oriental, en tornar és detingut i empresonat el jove Agustí Forner Roé. El gener de 1969 es va decretar l'Estat d'excepció, que va durar més de tres mesos. Van començar les detencions. Fou una operació calculada; es volia actuar especialment sobre professio-

nals, professors, gent corrent amb significació esquerrana, estudiants i intel·lectuals, és a dir, el teixit social que començava a ser la punta de llança de l'oposició antifranquista. A Tortosa foren detinguts Frederic Mauri, Manuel Pérez Bonfill i Lluís Torres, tots professors de l'Institut; el mateix Agustí Forner fou de nou empresonat, i, a Barcelona, Jesús Rodés. A tots ells la policia els considerava capdavanters del PSUC; tots foren maltractats per la policia.

Manolo Pérez tenia aleshores 43 anys i era una persona respectada per tothom a Tortosa. L'opinió pública general a la ciutat fou de rebuig, tot i la por que encara hi havia. Recordo perfectament que arreu on anaves, amb veu baixa, això sí, la gent deia, "no hi ha dret". Manolo Pérez fou detingut per comunista. Certament, ho era, en això no es varen equivocar. Aleshores molta gent ja ho sabia. Manolo Pérez va patir persecució, marginació i repressió per les seues idees polítiques. Vol dir que era un polític, però no pas un polític sectari. Mai ho fou. Ell, com no podia ser d'altra manera en una persona conven-

Pérez Bonfill amb l'advocat Joan Josep Murall, dos militants significatius del PSUC en un acte d'homenatge als vells lluitadors antifranquistes el 2014.

çuda, intentava influir en els que l'envoltaven, però amb la força del testimoni, del treball ben fet, de la bonhomia, de la disponibilitat generosa per a tot el que suposés avenç social: mai des de la propaganda sectària i excloent.

En crear el setmanari *Ebre Informes*, el 1978, Pérez Bonfill formà part de l'equip de direcció i va crear una secció anomenada "Bon dia Cultura Catalana", en la qual va arribar a escriure més de mig centenar de peces; per cert, ara seria l'ocasió per recollir-les en un llibre. El 1979, els periodistes d'esquerra van proposar-lo per a ser nomenat "Tortosí de l'any", però la dreta estava encara

molt viva i el van vedar. La redacció del setmanari, com a reacció, vam crear el Premi de Cultura "Jaume Tió Noé" i li vam atorgar a ell amb tots els mereixements.

Avui, a estes alçades de la pel·lícula, quan les ambicions humanes comencen a comptar ben poc i els ideals polítics són cada vegada més flexions personals, no puc sinó sentir-me orgullós d'haver compartit trinxeira amb Manuel Pérez Bonfill en els temps en què ser militant d'esquerra era nedar contra corrent amb un franquisme que tot ho dominava. Molts li agraïm el seu lideratge, que ho fou per a una generació, malgrat que ell no ho va voler mai.